

Reumaolkapään puhdistusleikkaus

Leikkauksen tavoite

Nivelreuman olkanivelmuutokset kehittyvät myöhemmin kuin pienten nivelten muutokset. Olkapään kipu ja vajaatoiminta aiheuttavat kuitenkin huomattavaa haittaa nivelreumaa sairastavilla. Reumaolkapään nivel- tai jännekalvojen puhdistusleikkaus eli synovektomia tehdään, jos niveltulehdus pitkittyy kivuliaana eikä sitä voida muilla keinoilla hoitaa. Varhaisessa vaiheessa tehdyllä puhdistusleikkauksella pyritään hidastamaan kiertäjäkalvosimen ohenemista ja olkanivelen syöpymistä.

Tulehtuneen olkapään hoidon yhtenä tavoitteena on ylläpitää potilaan toimintakyky mahdollisimman hyvänä. Kivun takia olkapäähän syntyy helposti virheellisiä liikemalleja, joita voidaan korjata kivuttomilla olkapään lihaksia aktivoivilla liikeharjoituksilla. Harjoituksia voi tehdä aluksi selin makuulla. Potilaan harjoitusohjelmaan voi liittää myös vartalolihashasten aktivointia ja rintarangan liikkuvuutta lisääviä liikkeitä. Nivelen oikea kuormitus on tärkeää vaurioiden estämiseksi.

Leikkaukseen valmistautuminen

Potilaan leikkauksekelpoisuus arvioidaan poliklinikalla tai sairaalan vuodeosastolla. Ennen leikkausta on hoidettava mahdolliset bakteeri-infektiot (esim. hammas- ja virtsatieinfektiot) ja ihon on oltava hyvässä kunnossa.

Leikkauksen kulku

Leikkausta varten potilas nukutetaan tai yläraajapuudutuksessa. Joskus puhdistuksen lisäksi tarvitaan kiertäjäkalvosinrepeämän korjaus.

Tähystystekniikan kehittyminen lisää puhdistusleikkausten mahdollisuuksia. Pitkittyneessä solis- ja lapaluun välisen ac-nivelen tulehduksessa tarvitaan ehkä solisluun pään poistoa, jos säästävä hoito ei tehoa.

Leikkauksen jälkihoito

Liikeharjoittelu aloitetaan sairaalassa leikkauksen jälkeisenä päivänä fysioterapeutin ohjaamana. Potilas tarvitsee kantosidettä leikkauksen jälkeen viikon ajan kipujen lievittämiseksi.

Paikallinen kylmähoito ehkäisee turvotusta ja vähentää kipua. Hartioiden ryhtiin ja rentoutukseen on syytä kiinnittää huomiota, ja avustetut harjoitukset voidaan aloittaa kivun sallimissa rajoissa hyvinkin varhain. Fysioterapeutti opastaa rentouttavien heiluriliikkeiden tekemisessä.

Kiertäjäkalvosinrepeämän leikkauksen jälkeen potilas tarvitsee usein kainalotyynyä. Yläraaja voidaan pitää kohoasennossa myös lastan avulla kolme neljä viikkoa. Tämän jälkeen alkaa olkapään aktiivinen kuntouttaminen.

Leikkauksen jälkeen huomioitavaa

Olkanelven puhdistusleikkaus lievittää kipua ja parantaa raajan liikelaajuutta, jos toimenpide tehdään ennen kuin niveltuho on edennyt liian pitkälle. Potilaiden omatoimisuus myös lisääntyy. Solisluun ja lapaluun välisen ac-nivelen leikkaus lievittää hyvin kipua. Leikkaukset voidaan tehdä päiväkirurgisina toimenpiteinä.